
Vladimir Jevtović

SEĆANJE NA PROFESORA MILENKA MARIČIĆA

Kao student glume od 1967. do 1971. godine profesora Milenka Maričića sam upoznao kao člana komisije za prijemni ispit za glumu, ali on tada nije primao klasu. To je bilo vreme Akademije iznad kafane “Kolarac” u koju se svraćalo pre i posle časova. Tamo smo sretali Milenka, kako su ga uvek zvali njegovi studenti, najčešće sa profesorom Branom Đorđevićem. Imali su običaj da pri izlasku plate piće za prve studente glume koji uđu u kafanu, posle njih.

U toku studija nisam imao nikakav direktan kontakt s njim, ni neprijatan (o kakvim sam slušao od mojih klasnih kolega) ni prijatan (o čemu sam slušao od njegovih studenata). Gledali smo njegove ispitne predstave *Događaj u mestu Gogi* i *Gospodu ministarsku* sa oduševljenjem. On je tada bio pun elana, samopouzdanja, kreativne inspiracije. Nije bio nežan i tolerantan prema onima koje nije voleo. Nije bio strpljiv i taktičan prema onima koji su ga nervirali. Bio je direktan, impulsivan i iskren, koliko god da ga je to koštalo.

Pozvan za asistenta glume, dolazim 1975. oktobra u novu zgradu na Novom Beogradu, sa novim imenom: Fakultet dramskih umetnosti. Na Katedri za glumu zatičem svoje profesore glume Ognjenku Milićević, Minju Dedića i Predraga Bajčetića i Milenka Maričića, koji mi nije bio profesor, i kome neću postati asistent. Ali od samog početka sam osećao njegovu prijateljsku podršku i razumevanje. Vremenom me je pozivao na svoje časove, pitao za mišljenje o onome što sam video. Razgovarali smo o njegovom profesoru Bojanu Stupici koji mu je u svemu bio veliki uzor i koga je uvek zvao samo “Bojan”. Pokazivao mi je svoje beleške, stihove koje je pisao, crteže koje je crtao. Bio je duhovit. Dobro, voleo je i da se ruga, da ismejava. Voleo je grotesku i kao pozorišni žanr i kao osećanje života. Vremenom sam počeo da ga doživljavam kao daljeg rođaka, sa punim poštovanjem i distancom. Obostranom.

Osnovni kvalitet profesora Milenka Maričića bio je njegova sposobnost da postavi vrlo tačnu dijagnozu scenskog događaja i onoga što nedostaje da bi se postigao željeni efekat, odnosno greške koja ometa ostvarenje željenog rezultata. On je takode umeo da predloži vrlo preciznu, tačnu, majstorsku korekciju da bi radnja, lik ili žanr tačnije komunicirali sa gledalištem. On je to sam

(sasvim tačno) zvao “moj magični dodir”. Zato što je često bio samo “jedan dodir”. Prezirao je priče uopšte, teoretisanje, vunovlačarenje, i na sceni i oko scene. On je imao tačan lični skener za scenu i nije hteo da dozvoli da ga neko gnjavi. On je skoro uvek znao šta ne valja. Ali, nije bio uobražen i ohol – voleo je da čuje druga mišljenja o svom radu. Kad bi govorio, pozvan, o radu drugog bio je vrlo sažet, otvoren i beskompromisan. U prvoj rečenici bi rekao zaključak, bez anestezije. A posle toga eventualno, još nešto. Nije imao potrebu da mnogo obrazlaže svoj stav.

Naročito uverljiv kad oseti “dobar vetar u leđa”, pri dobroj inspiraciji, i u dobrom raspoloženju bio je nezaustavljiv. Teško je bilo suprotstaviti mu se. Prema njemu niko nije bio ravnodušan. On bi svakog u krugu svoje pažnje osvojio ili odbio, zauvek. Namerno. Milenko je imao stila. Mnogo je voleo da se smeje. Zarazno. Umeo je i da podstakne smeh. Umeo je da neki predstojeći sukob razreši duhovitošću. Voleo je život, i kao njegov Bojan, umeo je da živi punim intenzitetom, sa rizicima. Kao i Bojana, Milenka su jedni obožavali, drugi mu zavideli, treći ometali gdegod i kadgod su imali priliku, četvrti su ga ružno ogovarali. Ali na sve svoje studente izvršio je značajan lični uticaj. Odlučno je “razoružavao” svoje studente od lažnih stereotipa o glumi i uvek je nastojao da ohrabri one koji rade, a ne podvaljuju trikovima. Tražio je od svojih studenata da budu hrabri, istrajni, uporni, spremni za borbu i okršaje sa neistomišljenicima. Na vrlo različite načine on je voleo svoje studente koje je sam izabrao. Na vrlo različite načine, voleli su i oni njega. Toga se sećam. Naročito kada sam vodio njega i njegovu klasu u London i Stratford: imao je razumevanje i strpljenje za neke prilično neuobičajene predloge i zahteve svojih studenata. Jedan student je proveo sve vreme u hotelu, jedan drugi tražio rođake po Londonu. Na predlog jedne studentkinje išli smo svi zajedno, na gornjem spratu londonskog autobusa, do poslednje stanice na mračnoj periferiji. Bio je dobar partner na putovanjima.

Umeo je da da neke dobre savete. Kao šef Grupe i Katedre pokušavao sam da ga konsultujem oko mnogih pitanja. Jednom mi je rekao: “Kad si dobio taj volan, ne pitaj nikog ništa, nego – samo vozi!” Ili bi samo rekao: “Ma pusti to!”. Ili bi o klasi koja mi je poverena rekao: “Ti u ovoj klasi nemaš to i to, a imaš to i to”.

Bio sam svedok njegovog starenja. Nastojao sam da mu pomazem koliko god sam mogao. Nije ništa tražio. Nije bio sklon samoobmani o svojoj neprolaznosti. Naprotiv: baš zato je uživao u životu. Kad je prestao da izlazi, voleo je da mu se svrati i da popijemo po jednu. Umeo je da sprema ribu na dalmatinski način.

Bio je Jugosloven. Rođen u Novom Vinodolskom, na moru, srednju školu učio u Beogradu i Zagrebu, učio režiju kod Slovenca, prva služba u Kragujevcu, režirao u Nišu, Leskovcu i Zagrebu, stanovao ispod same Skupštine Jugoslavije

(Palmotićeva 1) nagrađivan na Bledu, u Novom Sadu, Beogradu. Bio je dekan Akademije za pozorište, radio, film i TV. Mnogo je voleo Jugoslaviju, ali najviše more. Bolelo ga je ono što se događalo sa Jugoslavijom i kako su se poneli prema njemu meštani njegovog rodnog mesta.

Rado se sećam profesora Milenka Maričića. Naprimer: primam svoju treću klasu. Za prijem jedne studentkinje nemam ničiju podršku, čak ni svog asistenta. Milenko se javi, kaže, sa autoritetom: “Zar vi ovde ne verujete da on zna šta će pokušati da uradi sa njom?” Tajac. Ona je primljena i prva sa klase pozvana u Narodno pozorište u Beogradu. Njegova podrška je bila presudna, mnogo puta. On je bio duboko emotivan čovek, saosećajan sa tuđom srećom i nesrećom. Umeo je da podeli i svoje i “tuđe”. I ne verujem da bi ga se iko ikada odrekao ili poželeo da ga zaboravi. Zato ćemo, predlažem, u znak sećanja na njega učiniti ono što on od nas očekuje: popićemo po jednu čašu dobrog vina. Naravno, uz ribu.